

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare, 180, bir. 405
tel.: +373 (022) 21-28-07
www.egalitate.md
secretariat@egalitate.md

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (022) 21-28-07
www.egalitate.md
secretariat@egalitate.md

AVIZ CONSULTATIV

din 07 septembrie 2018

I. Motivul și faptele sesizării

1.1 La data de 30 iulie 2018, în adresa Consiliului a parvenit plângerea dlui I.M. cu solicitarea de a examina prevederile Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 507/2018, în mod special, criteriile de eligibilitate pentru a fi beneficiar, prin prisma standardelor privind nediscriminarea.

II. Temeiul emiterii avizului consultativ

2.1 Consiliul, conducându-se de prevederile art. 12 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 19 din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, decide emiterea prezentului aviz consultativ.

III. În concluzie, Consiliul notează următoarele:

3.1 Conform art. 2 din Legea nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității constituie discriminare directă tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibite în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă. Astfel, pentru a fi în prezența unei situații discriminatorii este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor elemente:

- a) tratamentul mai puțin favorabil în exercitarea unui drept recunoscut de lege;
- b) aplicat în comparație cu alte persoane aflate în situație similară;
- c) în baza unui criteriu protejat;
- d) lipsa unei justificări obiective și irezonabile.

3.2 Consiliul reține pct. 2 din Regulamentul privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 507 din 30.05.2018 potrivit căruia în regulament se stabilește submăsurile de sprijin, precum și condițiile, ordinea și procedura de acordare a subvențiilor în avans în vederea lansării și dezvoltării proiectelor start-up realizate de tineri fermieri și femei fermieri. Drept urmare, Consiliul relevă că, în calitate de beneficiari ai subvenției în avans în condițiile Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 507/2018 pot fi **tinerii fermieri și femeile fermieri.**

- 3.3 Consiliul notează că, noțiunile de tânăr fermier și femeie fermier sunt utilizate în sensul definit prin Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli și Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 455/2017. Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 276/2016, prin *tânăr fermier* se are în vedere producătorul agricol persoană fizică sau juridică, înregistrat într-o localitate rurală, al cărei fondator și administrator unic este persoana fizică cu vârsta între 18–35 de ani la data depunerii cererii de acordare a sprijinului financiar nerambursabil, care deține competențele și calificările profesionale corespunzătoare și care se inițiază pentru prima dată într-o exploatare agricolă ca administrator al acesteia. Conform cap. I, alin. (3) lit. j) din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 455/2017, prin noțiunea de *femeie fermier* se are în vedere producătorul agricol înregistrat într-o localitate rurală, al cărei fondator/fondatori și administrator este/sunt femei.
- 3.4 Reieșind din cele menționate în pct. 3.3, Consiliul constată că, în calitate de beneficiar al subvenției în avans acordată în condițiile prevăzute în Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, nu pot fi bărbații cu vârsta de peste 35 de ani, ori aceștia nu se încadrează în nici una dintre cele două categorii arătate mai sus. Prin urmare, Consiliul relevă un tratament mai puțin favorabil aplicat față de bărbații fermieri care au vârsta de peste 35 de ani. Tratamentul dat se manifestă prin excluderea bărbaților fermieri cu vârsta de peste 35 de ani din categoria beneficiarilor de subvenții în avans.
- 3.5 Consiliul relevă că, tratamentul mai puțin favorabil aplicat bărbaților fermieri are la bază criteriul de sex și vârstă. Astfel, din categoria persoanele cu vârsta de peste 35 de ani care pot beneficia de subvențiile în avans sunt excluși bărbații.
- 3.6 Consiliul relevă că, tinerii fermieri, femeile fermier și bărbații fermieri cu vârsta a de peste 35 de ani ocupați cu activități agricole se află în situație similară.
- 3.7 În viziunea Consiliului, aceștia au calitatea de producători agricoli în sensul Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli. În acest sens, Consiliul reține opinia Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Timishev vs. Rusia, pag. 56) potrivit căreia, un tratament diferențiat al persoanelor în situații similare, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, constituie o discriminare.
- 3.8 Conform prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, în Republica Moldova, femeile și bărbații beneficiază de drepturi și libertăți egale, fiindu-le garantate și șanse egale pentru exercitarea lor, iar conform alineatului 2 din același articol, promovarea unei politici sau efectuarea de acțiuni care nu asigură egalitatea de șanse între femei și bărbați se consideră discriminare și trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente, conform legislației. Totuși, excepții de la regula privind inadmisibilitatea discriminării persoanelor pe criteriu de sex sunt stipulate în art. 5 alin. (6) din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, astfel, nu se consideră discriminatorii:
- a) măsurile de asigurare a unor condiții speciale femeii în perioada sarcinii, lăuziei și alăptării;
  - b) cerințele de calificare pentru activități în care particularitățile de sex constituie un factor determinant datorită specificului condițiilor și modului de desfășurare a activităților respective;
  - c) anunțurile speciale de angajare a persoanelor de un anumit sex la locurile de muncă în care, datorită naturii sau condițiilor particulare de prestare a muncii prevăzute de lege, particularitățile de sex sunt determinante;
  - d) *acțiunile afirmative*.
- 3.9 Consiliul precizează că, prin *acțiuni afirmative* în sensul art. 2 al Legii nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați sau *măsuri pozitive* în sensul art. 2 al Legii

nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, vom înțelege acele acțiuni speciale provizorii luate de autoritățile publice în favoarea unei persoane, a unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități.

- 3.10 Din definiția dată mai sus se întrevăd patru elemente pe care trebuie să le întrunească măsurile pozitive și anume: (i) să fie provizorii; (ii) să fie luate în scopul asigurării egalității, (iii) să fie o regulă normativă scrisă, (iv) să fie o preferință clar expusă față de un grup anume.
- 3.11 Potrivit notei informative la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a plăților în avans din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, scopul elaborării acestui proiect a fost de a stimula categoriile de solicitanți care întâmpină dificultăți în accesul la finanțare și bariere la inițierea unei afaceri, în special la instalarea în exploatațiile agricole a tinerilor și femeilor fermieri.
- 3.12 Consiliul reține că tinerii fermieri care inițiază o activitate agricolă, nefiind inițiați în domeniu sau având o experiență relativ mică, sunt puși în situația de a face față provocărilor pe care poate nici nu le cunosc și a renunța în cele din urmă.
- 3.13 Datele statistice oficiale¹ ne confirmă faptul că numărul femeilor antreprenori se menține a fi relativ mic în comparație cu cel al bărbaților antrenați în afaceri, iar procentul de femei antrenate în lucrări casnice neremunerate rămâne a fi considerabil. Persistența stereotipurilor având la bază rolul de gen în familie și societate în mediul rural pune femeile fermier într-o situație defavorabilă spre deosebire de bărbații fermier care au o independență economică mai mare. Aceste date pot fi vizualizate dezagregat în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 1 Structura populației ocupate după statutul profesional pe statut profesional, ani și sexe

	2014			2015			2016		
	Ambele sexe	Bărbați	Femei	Ambele sexe	Bărbați	Femei	Ambele sexe	Bărbați	Femei
Lucrători pe cont propriu	29,6	35,4	23,6	30,2	37,0	23,3	31,8	38,2	25,5
Lucrători familiali neremunerați	2,4	1,3	3,5	3,8	2,2	5,4	4,6	2,2	7,1
Patroni, membri ai cooperativei	0,7	1,0	0,5	0,6	0,7	0,5	0,6	0,7	0,5

¹http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/50%20Statistica%20gender/50%20Statistica%20gender__GEN01/GE N010800mun.px/table/tableViewLayout1/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802

3.14 O altă problemă identificată în câmpul muncii este numărul mare de tineri afectați de șomaj² (Tabelul nr. 2). Cei mai afectați de acest fenomen sunt tinerii de 15-24 ani, iar fenomenul descrește odată cu înaintarea în vârstă. Astfel se simte nevoia de intervenție a statului pentru a stimula tinerii să se implice în activități aducătoare de venit ce vor îmbunătăți situația lor financiară.

Tabel nr. 2 Rata șomajului pe grupe de vârstă, ani și sexe

	2014			2015			2016		
	Ambele sexe	Bărbați	Femei	Ambele sexe	Bărbați	Femei	Ambele sexe	Bărbați	Femei
15-24 ani	9,8	9,6	10,2	12,8	12,4	13,5	11,2	10,9	11,7
25-49 ani	4,1	4,9	3,3	5,1	6,7	3,5	4,3	5,8	2,9
50-64 ani	1,9	2,7	1,1	2,6	3,4	1,8	2,5	3,8	1,2
65 ani și peste	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	-	0,1	0,1	-

3.15 În același timp, studiul elaborat de Fundația Est Europeană, "Inegalități în Republica Moldova. Provocări și oportunități"³ menționează faptul că "în 2015, tinerii cu vârsta între 15-24 ani devin al treilea grup în care ocuparea în agricultură este de peste 30%, ceea ce reprezintă o problemă destul de semnificativă deoarece ocuparea în agricultură a tinerilor cu un nivel scăzut de calificare va face foarte dificilă tranziția acestora în sectoare mai productive, dar cu necesități de calificare mult mai mari. Fără o intervenție destul de semnificativă din partea autorităților, acest trend ciclic riscă să devină o caracteristică permanentă a pieței muncii din Moldova."

3.16 Consiliul notează că, aplicarea unei politici mai favorabilă față de femei și tineri, cu intenția de eliminare și prevenire a discriminării ori a dezavantajelor ce rezultă din atitudinile, comportamentele și structurile existente, reprezintă acțiuni afirmative, acțiuni pe care statul este încurajat să le întreprindă.

3.17 **În concluzie**, Consiliul consideră că, prevederile Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 507/2018, în partea ce ține de condițiile de eligibilitate pentru a beneficia de subvenția în avans, sunt conforme cu standardele privind nediscriminarea.

Președinte

Ian FELDMAN

Ex.: N. Negruța
022 222 545

²http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/50%20Statistica%20gender/50%20Statistica%20gender__GEN01/GE N011800mun.px/table/tableViewLayout1/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802

³ http://eef.md/media/files/files/fee_inegalitati_ro_final_5335996.pdf